

Hoe evolueerde de Gentse textielindustrie tussen 1950 en 2000? Dit was de centrale onderzoeksvraag in de literatuurstudie van Robin Debo. Op basis van reeds bestaande publicaties en artikels ging hij na wat er precies gebeurd is met de grote Gentse textielproducenten en hun gebouwen. Hij onderzocht welke aspecten van dit onderwerp in de literatuur reeds ver- gaand of net niet genoeg gedocumenteerd of onderzocht zijn. In dit artikel neemt hij u mee naar de Gentse textielindustrie in de periode 1950-2000.

Tussen crisis en herstel. Een van de Gentse textielindustrie 1950 en 2000

overzicht ie tussen

AUTEUR: Robin Debo

Voorwoord

Sinds september 2011, toen ik mijn opleiding geschiedenis aan de universiteit van Gent startte, ontwikkelde ik een vaste routine. Wekelijks immigrer ik vanuit West-Vlaanderen naar Gent. Het traject dat ik hierbij volg heeft deze studie in zekere zin sterk beïnvloed. Ik neem u even mee in de auto en samen leggen we dit traject af. Tracht het u in te beelden (of volg het mee via Google Streetview).

Het is maandagochtend, kwart voor acht. Via de Drongensesteenweg rijden we rustig Gent binnen. Tijdens het onvermijdelijke aanschuiven in de ochtenddrukte hebben we ruim de tijd om aandachtig de vorderingen van de werken van het woonproject 'Alsberghe – Van Oost' aan onze rechterkant te bestuderen. Hier was tot 1977 de textielblekerij LES ANCIENS ETABLISSEMENTS ALSBERGHE – VAN OOST gevestigd. We rijden verder. Op het kruispunt slaan we rechts de Rooigemlaan in. We rijden voorbij de witte gebouwen van de FILATURE DE ROYGEM, later UCO-ROOIGEM, vandaag een winkel van Dreamland met luxe lofts en aansluitend fitnesscentrum. We bereiken het volgende kruispunt en rijden links de Nieuwe Wandeling in. Aan onze linkerkant komen we voorbij het Groenevalleipark, een vreemde groene long in een anders dicht bebouwd stuk Gent. Vroeger zouden we hier de grote gebouwen van de beroemde vlasspinnerij LA LYS kunnen zien. De ganse site werd in 1961 gesloopt. Het terrein kreeg een nieuwe bestemming als park. Alleen het transformatorhuis, nu omgebouwd tot Volta (een trendy bar/restaurant) bleef gespaard. Over de brug en via de Begijnhoflaan rijden we nu in de Opgeëistenlaan. Hier stopte mijn tocht, maar als je verder zou rijden passeer je door de Blaisantvest, waar je richting de Wiedauwkaai kan rijden. Als je deze route door Gent volgt, zie je links en rechts verscheidene indrukwekkende gebouwen die stille getuigen zijn van het industriële verleden van de stad. En dit zijn er slechts enkele!

Elke week opnieuw verwonderden deze locaties me tijdens het aanschuiven in de lange stoet auto's richting het centrum. Ze wekten mijn interesse voor het industrieel verleden van Gent. De gebouwen van de vroegere textielindustrie spraken tot de verbeelding. Ik had veel vragen: "Wat is er gebeurd met de textielindustrie die hier zat? Waarom zijn de fabrieken verdwenen? Zijn er nog meer van dit soort gebouwen in

UCO – Rooigem, ca. 1960, fotograaf anoniem,
collectie: MIAT, F1374

Gent? Wat gebeurde er met andere leegstaande fabrieken? Welke zijn gesloopt en waarom?”

Ik kwam tot de vaststelling dat een duidelijk overzicht - ondanks verscheidene publicaties en heel wat aandacht voor dit onderwerp - ontbrak. Zo zijn er publicaties die een aantal grote Gentse textielbedrijven beschrijven, maar geen enkele die ze allemaal trachtte op te sommen. Zo zijn er ook al meerdere economische studies over de toestand van de Gentse textielindustrie na 1950, maar ze hebben vrijwel allemaal verschillende invalshoeken en hanteren andere methodieken. Individueel stuk voor stuk interessante studies, maar helaas werd al deze informatie nergens samen gebracht.

Ik besloot via mijn bachelorproef een poging te doen om alle gevonden informatie zo goed mogelijk te bundelen in een gestructureerde en toegankelijke tekst. Hiermee wil ik geïnteresseerden snel introduceren tot het onderwerp en de vele Gentse textielbedrijven, een algemeen (economisch) kader meegeven en helpen met het identificeren van interessante publicaties.

Een tijdslijn voor de Gentse textielbedrijven

Een duidelijke lijst van alle Gentse textielbedrijven vormt de basis voor gelijk welk onderzoek. Voor je informatie kan zoeken over een bedrijf, moet je op zijn minst weten wat de naam van het bedrijf was en wanneer het actief was. Zo'n volledig overzicht vind je echter in de literatuur nergens terug. In het beste geval werd een poging gedaan om een tiental bedrijven op te sommen, maar daar bleef het bij. Daarnaast werd meestal het oprichtingsjaar van bedrijven meegegeven, maar vrijwel nooit een sluitingsjaar. Ondergetekende kon deze informatie fragmentarisch verzamelen, bundelen en grafisch voorstellen. Dit resulteerde in een tijdslijn die alle Gentse textielbedrijven sinds 1950 bevat en hun fusies, sluitingen en naamsveranderingen weergeeft. Aandachtige lezers die informatie bezitten die ontbreekt op deze tijdslijn, bvb. een vergeten bedrijf, verwijzen we graag door naar de oproep op het einde van dit artikel.

Aangezien UCO (N.V. UNION COTONNIÈRE) ontstaan is uit verschillende bedrijven (°1919) en nadien verder groeide via fusies met allerlei textielproducenten uit Gent, kreeg dit bedrijf extra aandacht in de tijdslijn. UCO bezat verschillende vestigingen en productiecentra doorheen Gent. Tussen 1950 en 2000 was het bedrijf genooddaakt om de minder renderende afdelingen te sluiten. Die sluitingen betekenden echter geen einde van UCO, dat vandaag nog steeds bestaat. In de tijdslijn worden de individuele sluitingen van UCO-productiecentra duidelijk weergegeven. Er is ook een tweede illustratie voorzien die inzoomt op de samenstelling van UCO. Deze geeft weer welke productiecentra allemaal onder UCO vielen en hoe ze afzonderlijk heetten. Deze informatie is bijvoorbeeld bruikbaar voor

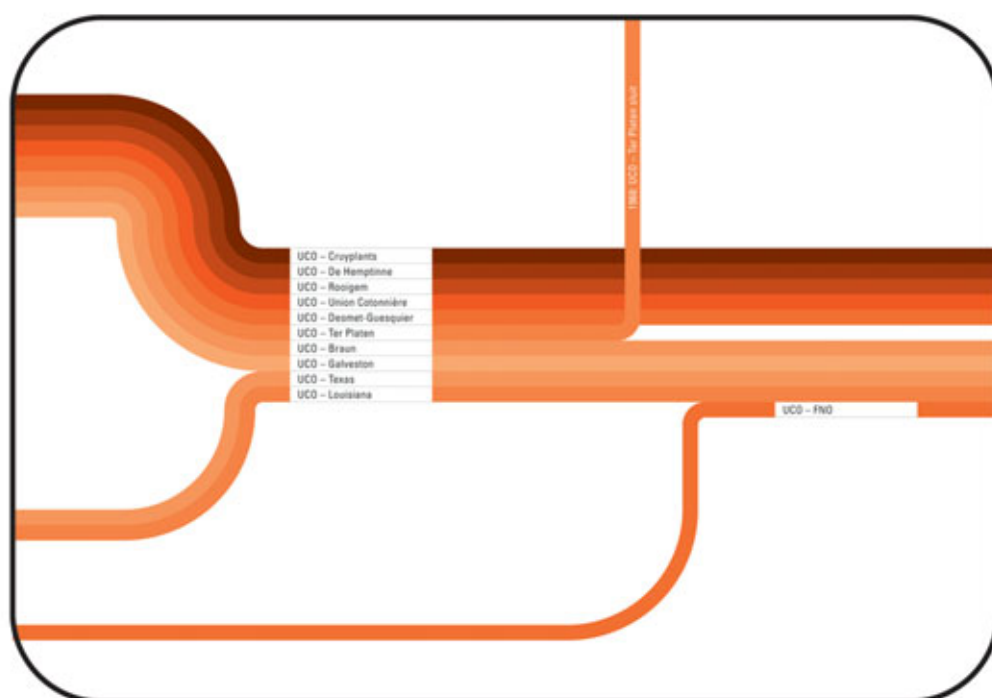
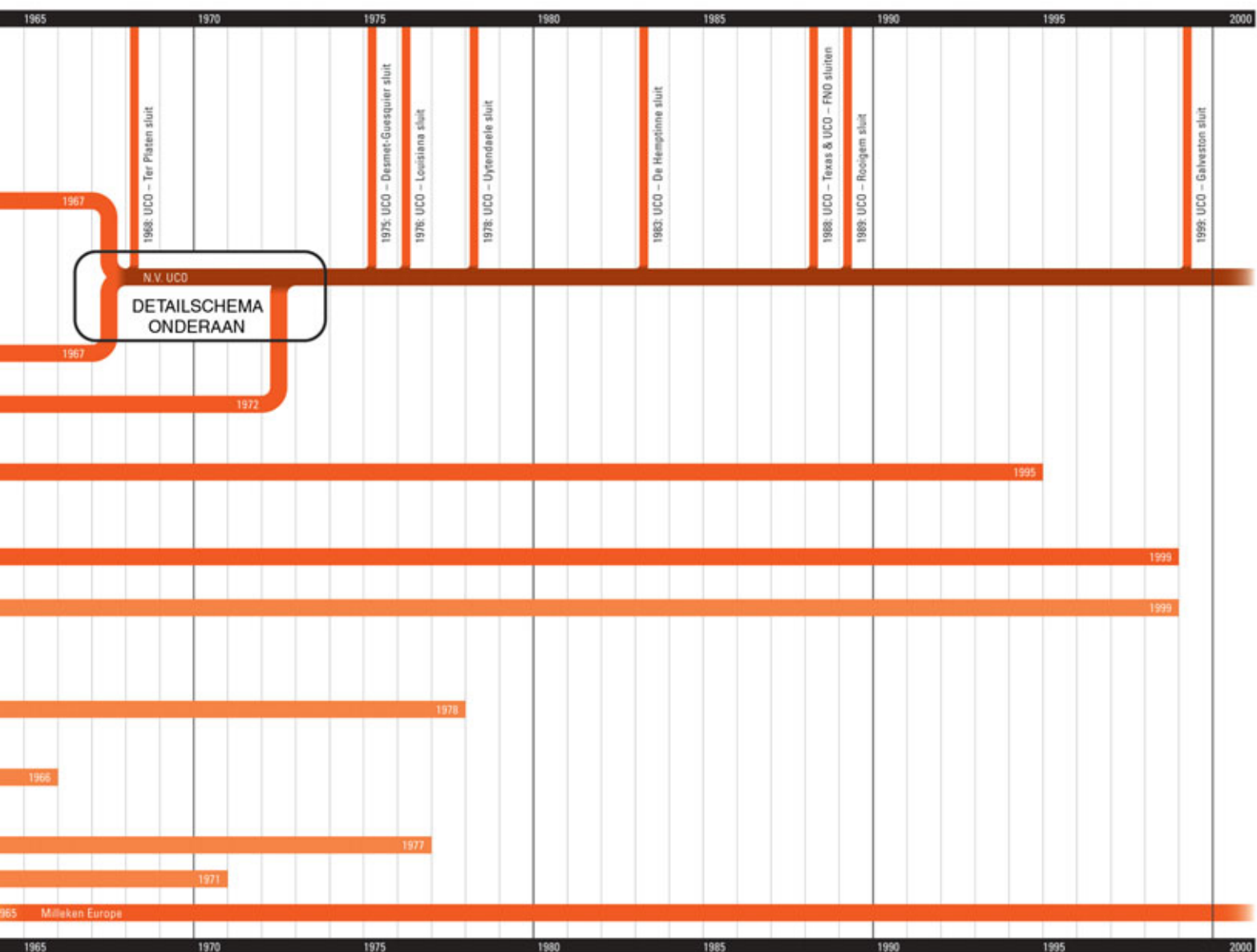

Boven: Overzicht en tijdslijn van de Gentse textielbedrijven tussen 1950 – 2000.

Rechts: UCO en zijn verschillende productiecentra

de mondelinge geschiedenissen die het MIAT verzamelt, waar oud-werknemers wel vermelden bij UCO te hebben gewerkt, maar zich niet herinneren in welke afdeling.

Het boeiende aan deze geïllustreerde tijdslijn is dat het de gegevens anders voorstelt, wat tot nieuwe vragen en inzichten kan leiden. Zo zie je onmiddellijk dat tussen 1955 en 1960 opvallend veel bedrijven met elkaar samensmolten. Dat roept meteen de vraag op: waarom in die periode, hoe komt dit? In onderstaand overzicht van de economische evolutie van de Gentse textielindustrie tracht de auteur een antwoord te bieden.

Economische evolutie van de Gentse textielbedrijven

Ontwikkelingen net voor 1950

In de 20ste eeuw zijn textielbedrijven slechts door weinig factoren nog gebonden aan een bepaalde regio. Arbeidskrachten zijn voorradig en zijn relatief vlot verplaatsbaar. Energie is overal leverbaar, vooral sinds de omschakeling op elektriciteit. De belangrijkste vestigingsfactor voor de textielindustrie zijn de transportwegen. Import en export zijn immers levensnoodzakelijk voor deze industrietak.

België produceert zelf geen katoen. De wol van de schapen is vrij ruig en kan slechts door een paar bedrijven worden verwerkt. De vlasproductie van België leverde slechts 1/3 van de benodigde grondstoffen voor de vlasindustrie. Deze grondstoffen (katoen, wol, vlas) moesten op vrij grote schaal ingevoerd worden. Langs de andere kant produceerde de Belgische textielnijverheid slechts voor een klein aandeel voor de eigen markt. Het merendeel van de productie werd op buitenlandse markten verkocht. Dit betekende dat een vestiging best langs verbindingssassen zoals havens, waterwegen en grote wegen of sporen gelegen was. Dit was het geval bij zowat alle grote textielbedrijven in Gent.

Rond het interbellum zien we twee opvallende veranderingen in de structuur van de textielbedrijven in

het Gentse. Veel bedrijven gaan (letterlijk) verticaal integreren. In één bedrijfscomplex brengen ze zowel spinnerijen als weverijen onder, samen met de afdelingen voor veredeling. Zo werd de productiekost verlaagd en de afhankelijkheid van een ander bedrijf verminderd. Dit betekent ook dat deze bedrijven nu volledig afhankelijk worden van export. Voordien hadden bijvoorbeeld de spinnerijen voldoende afzetmarkt bij de binnenlandse weverijen en waren buitenlandse markten minder belangrijk. Daarnaast zien we de eerste samenwerkingsverbanden tussen verschillende textielproducenten groeien. In Gent werd zo in 1919, onder invloed van graaf Jean de Hemptinne de Union Cotonnière (UCO) geboren uit het samengaan van vijf bedrijven. Deze Union Cotonnière bestaat tot op de dag van vandaag en is nog steeds een belangrijke speler in de internationale textielindustrie.

Na de Tweede Wereldoorlog was er een zeer grote vraag naar textielproducten. De Gentse textielindustrie was vrij ongeschonden de oorlog doorgekomen. Veel bedrijven waren jaren niet operationeel geweest, maar de Duitse bezetter had de fabrieken toegestaan om de machineparken door een drietal leden van het technisch personeel te onderhouden. Na afloop van de oorlog stonden de machines paraat om onmiddellijk de productie te starten. In 1946 haalden de spinnerijen reeds 91% van hun vooroor-

logse productie. De weverijen bereikten zelfs 104%. In 1948 was de Belgische textielindustrie de tiende grootste producent (na de VS, Japan, USSR, Duitsland, India, Frankrijk, Italië en Tsjecho-Slowakije).

Textielcrisis in de jaren 1950

In 1950 brak de Koreaanse Oorlog uit. Deze deed de vraag naar textielproducten nog verder stijgen. De Gentse textielindustrie speelde hier gretig op in. De licentiaatsverhandelingen uit de jaren 1950 en 1960 hebben het over een periode van hoogconjunctuur. Publicaties van latere datum spreken dit tegen en stellen dat er in de jaren 1950 geen groei of expansie was. Door de Koreaanse Oorlog was er tijdelijk een hogere vraag naar textielproducten, maar dit maskeerde de inhaalbeweging die de buitenlandse textielproducenten ondertussen hadden gemaakt. In diezelfde jaren 1950 werd de buitenlandse concurrentie sterker en volgde er in Gent een textielcrisis.

Doordat de machineparken weinig schade opliepen tijdens de oorlog, hadden de Gentse (en Belgische) textielproducenten een voorsprong op de Britse, Franse, Duitse en Nederlandse producenten, wiens fabrieken vaak in puin lagen. Dit werkte uiteindelijk remmend op de investeringen in de Gentse textielindustrie. Andere landen moesten hun machinepark en bedrijven heropbouwen, wat tegelijk een

modernisatie ervan - en dus een hogere productie - inhield. De Belgische (en vooral Gentse) textielnijverheid kon enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog genieten van zijn voorsprong, die door de verhoogde vraag van de Korea-crisis nog een jaar verlengd werd. Er was geen nood aan modernisatie van de bedrijven of extra investeringen. De Gentse textielindustrie ontsnapt echter niet aan de wet van de remmende voorsprong en verliest in de jaren 1950 terrein op zijn buitenlandse concurrenten vanwege zijn verouderd productieapparaat. Een grondige modernisatie dringt zich op.

Tegelijkertijd met de toenemende concurrentie is er ook een groot verlies van afzetmarkten buiten Europa. Landen die voorheen importeurs waren (gedekoloniseerde landen), hadden tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen de Europese productie stilviel, zelf een textielindustrie uitgebouwd.

Dit zou op lange termijn de afzetmarkt van Europa sterk aantasten. Zuid-Amerika, Afrika en het Nabije en het Verre Oosten waren in grote mate voorgoed verloren als afzetmarkten voor goedkope massaproducten. Vooral de katoenindustrie (productie van massagoederen) werd hierdoor getroffen. In Gent lag de nadruk vooral op katoennijverheid. Het is in deze eerste helft van de jaren 1950 dat in de Gentse katoenbedrijven sluitingen en faillissementen volgen, zoals NV. FLORIDA in 1950. Ook de

Links: Twee arbeiders aan voorspilsbanken in de UCO-fabriek, *collectie: MIAT, F1306*
Onder: Cruyplants of UCO Ter Platen, fotograaf Remy Bauters, ca. 1952, *collectie: MIAT, F1368*

naoorlogse binnenlandse vraag was gestabiliseerd in de vroege jaren 1950 waardoor expansie via de interne markt onmogelijk was.

Op zoek naar oplossingen

Om de problemen te overwinnen ondernam de textielindustrie verschillende stappen. Reeds in 1950 werd Centexbel gesticht. Hier kunnen industriële beroep doen op wetenschappelijk en technisch onderzoek om hun bedrijf te moderniseren. Die modernisatie was noodzakelijk om artikelen te kunnen exporteren naar vroegere afzetmarkten, want enkel gespecialiseerde kwaliteitsartikelen kwamen nog in aanmerking.

De structuur van de ondernemingen (tot dan klein tot middelgroot) moest ook veranderen om voldoende financiële middelen te beschikken om het machinepark te moderniseren. Via herstructurering en administratieve rationaliseringsinspanningen kon er ook in de kosten heel wat bespaard worden. Dit leidde vooral tot schaalvergroting via fusies. Hier heeft de Belgische wetgeving mogelijks bij geholpen.

De wet van 24 november 1953 (geldig tot 31 december 1957) nam de fiscale belemmering weg door een vrijstelling van belasting op het inkomen te geven (geldig tot de liquidatie van het gefuseerde bedrijf). Voordien werd er tot 50% belast (30%

mobiliënbelasting en 20% nationale crisisbelasting) bij liquidatie en verdeling van het maatschappelijk vermogen van een bedrijf. Zo moedigde de overheid fusies tussen bedrijven aan. In geen enkele andere bedrijfstak zijn de samensmeltingen zo talrijk geweest als bij de textielindustrie. Vooral in het laatste jaar dat de wet geldig was, in 1957, vonden heel veel fusies plaats. Zo fuseerden de textielbedrijven:

- NV. UNION COTONNIÈRE met GALVESTON tot een grotere NV. UNION COTONNIÈRE in 1955.

- NV. TEXAS en NV. LOUISIANA tot NV. LOUTEX in 1957.

- NV. UNION COTONNIÈRE met FILATURE ET TISSAGE VINCENT tot FIL. ET TIS. UNION COTONNIÈRE in 1957.

- NV. GALLET werd opgenomen in de FILATURE DU RABOT in 1957.

Die fusies hoeven ons niet te verbazen, schaalvergroting van de textielbedrijven (via fusie of opsorping) was noodzakelijk om voldoende kapitaal samen te brengen voor modernisaties. Alleen via modernisatie zou de sector competitief kunnen blijven op de markt. Vanaf 1955 zien we de textielnijverheid langzaam weer groeien, met 1957 als een topjaar (niet toevallig het jaar met de meeste fusies). Niet alle bedrijven overleefden de crisis. De NV. LINIÈRE GANTOISE moest sluiten in 1958.

Op 1 januari 1958 trad de *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) in werking. Dit was van groot belang voor de textielnijverheid aangezien er een langzame afbouw van de tolrechten tussen de zes deelnemende landen volgde (vaak ook belangrijke afzetmarkten). De katoennijverheid had het wel nog steeds moeilijk, vooral door het succes en groeiend belang van kunstmatige en synthetische vezels.

Vanaf 1959 zien we een duidelijke transformatie gebeuren van de textielnijverheid, van een arbeidsintensieve productie naar een kapitaalintensieve productie. De investeringen om te moderniseren en innoveren moesten hoog worden gehouden. Vooral nu de ontwikkelingslanden groeiden en massaproducten met zeer goedkope arbeid aan dumpingprijzen gemaakt werden. De investeringen van de Belgische textielnijverheid stegen vanaf het begin van de jaren 1960 van 1.291 miljoen BEF tegen 1966 naar 3.260 miljoen BEF. Hierdoor zouden op termijn steeds minder, maar wel beter geschoolde arbeidskrachten nodig zijn (die in principe een hoger loon verdienen). Tegelijk was het vooral in de jaren 1960 en 1970 dat de textielindustrie ook veel migranten aantrok om in zijn fabrieken te werken. De reden hiervoor was dat de textielsector lagere lonen uitbetaalde dan andere sectoren in de regio. Hierdoor konden de textielproducenten niet voldoende lokale arbeidskrachten aantrekken en moes-

ten ze die elders halen. Dit spreekt op zich de loonsverhogingen ten gevolge van de investeringen en de hogere vereiste scholingsgraad niet tegen, maar is wel een indicatie dat de loonsverhogingen binnen de textielsector in verhouding niet in dezelfde mate stegen als de lonen in andere sectoren.

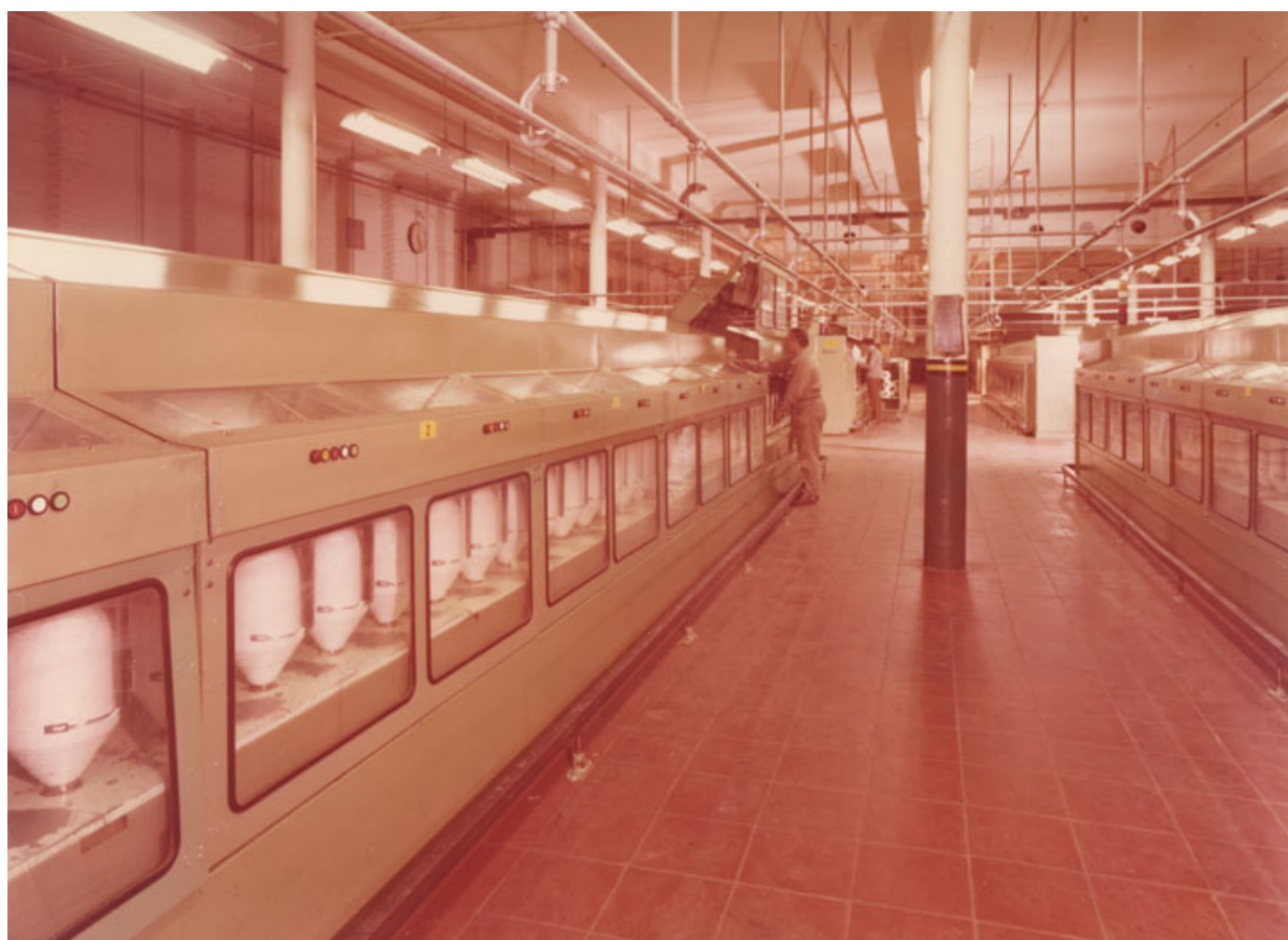
In 1964 kwam er een einde aan de gunstige periode en verzwakte de textielactiviteit. Het is het begin van een grote conjuncturele daling die een dieptepunt bereikt in 1967. Midden de jaren 1960 zijn er heel wat fabriekssluitingen. De Belgische textielindustrie, vooral de Gentse katoen, werd ook steeds afhankelijker van internationale organisaties en overeenkomsten, zoals de Benelux, E.E.G. (Europese Economische Gemeenschap) en G.A.T.T. (General Agreement on Tariffs and Trade). In 1964 werd 60% van de totale Belgische textielproductie uitgevoerd naar landen van de E.E.G.

In 1967 fuseren twee grote Gentse textielproducenten, de NV. LOUTEX met de NV. UNION COTONNIÈRE, tot de kortere naam NV. UCO. Deze was nu de grootste textielproducent van Gent.

Een kortstondig herstel

Pas in 1968 wist de textielindustrie zich te herstellen. De productie van synthetische continue- en stapelvezels en vooral de export van tapijten begon aan een

Links: Galveston, fotograaf Remy Bauters, ca. 1952, collectie: MIAT, F1369
Onder: Zaal met spilbanken in UCO-Galveston, Wiedauwkaai, collectie: MIAT, F1383

Detail van de kammachines in een niet nader genoemde UCO-afdeling, collectie: MIAT, FI398

sterke opmars. Tapijt is vandaag nog steeds een belangrijk exportproduct. Er was sprake van economische groei, zelfs bij de Gentse katoenindustrie. In 1971 werd het Belgische belastingstelsel hervormd: van cumulatief cascadeselsel naar B.T.W. (Belasting over de Toegevoegde Waarde). Bij het cumulatief cascadestelsel werd per bewerking van het product een belastingpercentage geïnd. Dit betekende dat de textielproducenten, die vooral verticaal geïntegreerd waren, meerdere keren belastingen betaalden bij het produceren van hun eindproduct. Hierdoor was hun product duurder dan als er enkel op het eindproduct een belasting geïnd wordt, de B.T.W. Die verandering werd enthousiast onthaald door de textielnijverheid omdat ze hun producten (vooral de exportgerichte) nu goedkoper aan de man konden brengen. 1973 zorgde opnieuw voor problemen. Het *Bretton-Woods-systeem* (een financieel-economisch akkoord uit 1944 dat een stelsel van vaste wisselkoersen inhield waarbij enkel de dollar inwisselbaar was in goud, de waarde van alle andere nationale valuta werden bepaald ten opzichte van de dollar en was niet rechtstreeks in goud wisselbaar) in de VS was reeds enige tijd in verval en werd in dat jaar verlaten. Veel katoen werd ingevoerd uit de VS, dat ook een grote afnemer was van afgewerkte weefsels. Op het einde van datzelfde jaar was er ook de aardoliecrisis, die de aardolieprijzen vier maal duurder maakte. De prijs steeg toen van 8 naar 13\$ per vat. In 2009 bereikte die prijs zelfs 130\$ per vat. Dit zorgde voor stijgingen van transportkosten, energieprijzen, grondstofprijzen... In deze periode volgde nog een grote fusie toen de FILATURE NOUVELLE ORLEANS in 1972 opgenomen werd in de UCO-groep.

Een industrie zonder toekomst?

In 1974 daalde zowel de invoer als de uitvoer van textiel en raakte de sector verder in crisis. In 1974 werd de textiel fabriek DE BACKER – DE RUDDER gesloten en verkocht aan de stad Gent. In 1974 liep ook het eerste *Multivezelakkoord* tot 1977. Een Multivezelakkoord is een verzameling van akkoorden die berusten op bilaterale afspraken. Met deze akkoorden kunnen landen de invoer van textiel uit ontwikkelingslanden beperken tot 6% om zo de eigen textielindustrie te beschermen. Deze Multivezelakkoorden werden steeds verlengd: 1978 - 1981, 1982 - 1986, 1986 - 1990, ... Tot deze uiteindelijk ophielden in 2005 en Chinees textiel de markten kon overspoelen.

Reeds in 1975 werd door de Minister van Economische zaken een voorstel gedaan om een comité van vakbonden, werkgevers en de regering samen te stellen om een herstelprogramma voor de textielindustrie uit te dokteren. Pas in 1981 mondde dit uit in het *Textielplan*. Dit plan zou de Belgische textielnijverheid in het buitenland promoten. Denken we hierbij aan o.a. 'Mode, dit is Belgisch' en de 'Antwerpse zes'. Het in werking treden en verlengen van het plan liep telkens vertragingen op door kritie-

ken en klachten uit de E.E.G.

In 1976 hadden de Verenigde Staten de rollen ook omgedraaid en werd Europa importeur van Amerikaans textiel. In 1978 werd UCO – LA LOUISIANA gesloten en verkocht aan het bisdom Gent. Zij vormden het om tot de Katholieke Industriële Hogeschool Oost-Vlaanderen (KIHO). Het is vooral in deze jaren 1970 dat de textielsector in België het imago krijgt van een sector zonder toekomst. In 1983 sluit UCO – DE HEMPTINNE. In 1988 sluiten ook UCO – TEXAS en UCO – FILATURE NOUVELLE ORLÉANS. In 1999 sluit de UCO- afdeling GALVESTON.

Maar was de textielindustrie echt een ‘industrie zonder toekomst’? Fa Quix, de directeur-generaal van Fedustria gaf ons in het voorwoord in het boek ‘Textiel. 50 jaar ondernemen voor een toekomst’ uit 2007 een andere kijk op dezelfde evolutie. “De perceptie dat

het slecht gaat in de Belgische textielindustrie is niet gebaseerd op het productievolume, want dat is niet gedaald, bekeken over een lange periode. Waar komt deze perceptie dan vandaan? Van de tewerkstelling. Vandaag wordt evenveel textiel als ruim dertig jaar geleden gemaakt, maar wel met slechts 30% van het aantal werknemers dat vroeger nodig was. De productiviteit is dus geweldig gestegen, en dat heeft zich vertaald in minder, maar wel kwalitatief betere banen (hogere scholing, bredere inzetbaarheid...)”

Of de textielindustrie dan echt een falende sector was of is, hangt inderdaad grotendeels af van welke criteria men gebruikt om zo’n uitspraak op te baseren. Richten we ons op tewerkstelling, dan is die sterk gedaald. Richten we ons op het aantal bedrijven, dan is dat ook gedaald. Maar de productie en export is grotendeels hetzelfde gebleven en eigenlijk zelfs gestegen. De schaal en omvang van de bedrijven nam

De refect van de UCO-fabriek, collectie: MIAT, F1346

ook toe. Er wordt met een grotere efficiëntie en minder arbeids(kosten) geproduceerd. Moeten we de evolutie dan zien als een 'struggle of the fittest' met als beloning voor de sterkste een groter aandeel van de afzetmarkt?

Hierover doet dit artikel geen uitspraken, dit was ook niet het opzet van het onderzoek. We hopen dat dit kort overzicht van de economische evolutie in de Gentse textielindustrie en het overzicht van de Gentse textielbedrijven tussen 1950-2000 nuttig zullen blijken voor verder onderzoek.

Oproep

Bezit je informatie die volgens jou ontbreekt op de tijdslijn (zoals een vergeten bedrijf) of in het economisch overzicht (over de periode tussen 1950 – 2000 of over de vooroorlogse periode)? Dan kan je dit al-

tijd aanbevelen aan de auteur via robin.debo@gmail.com.

Robin Debo is student geschiedenis aan de universiteit Gent en leerkracht in het secundair onderwijs. Hij heeft een grote interesse voor de industriële revolutie, landbouw en industrieel (materieel en immaterieel) erfgoed. In 2013 schreef hij zijn bachelorproef 'De Gentse textielindustrie circa 1950 – 2000'.

Bibliografie

Bibliografische werken

- DEHAECK (S.), *Gids van bedrijfsarchieven in de provincie Oost-Vlaanderen*, Brussel, 2011, 402 p.
- DE HERDT (R.), SCHOLLIERS (P.), VIAENE (P.), DE MEYER (B.), *Bibliografie industriële archeologie en industrieel erfgoed in België*, In: *Tijdschrift voor Industriële Cultuur (TIC)*, V.I.A.T., 1983 - 2012
- SCHOLLIERS (P.), *Een bibliografie industriële archeologie en industrieel erfgoed in België* In: <<http://www.vub.ac.be/SGES/ia/interactivebiblio.html>>, digitale bibliografie voor het vak industriële archeologie aan de VUB, laatst geraadpleegd 12.04.2013
- *Bibliografie van de geschiedenis van België* in: *Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis*, via: <http://www.rbph-btfg.be/nl_biblio.html>, laatst geraadpleegd 23.04.2013

Niet-gepubliceerde werken (licentiaat- en doctoraatsverhandelingen)

- DE BRUYCKER (C.), *De evolutie van de textielindustrie in het Gentse*, Gent, (digitaal gepubliceerde licentiaatsverhandeling UGent), 1988, 209 p. (promotor: Prof. Dr. De Smet L.)
- DUYNCK (G.), *Industrieel economische analyse van de Belgische textiel- en confectie industrie*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling KUL), 1987, 132 p.
- PAEYE (J.), *De Belgische textielnijverheid op de wereldmarkt, 1950-1975*, Gent, (digitaal gepubliceerde licentiaatsverhandeling UGent), 2009, 52 p. (promotor: Prof. Dr. Rayp G.)
- PAEYE (J.), *De Gentse katoennijverheid op de internationale katoenmarkt in de 19e eeuw* Gent, (digitaal gepubliceerde licentiaatsverhandeling UGent), 2009, 113 p. (promotor: Prof. Dr. Vanhaute E.)
- PONTZEELE (J.), *De hoog- en laagconjunctuur in de textielnijverheid*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling UGent), 1952, 167 p. (promotor: Prof. Dr. Storme J.)
- VAN NIEUWENHUYSE (L.), *Potentiële historische bodemverontreiniging als gevolg van industriële activiteiten in de 19de – en de 20ste eeuwse stad: Een bronnenkritische studie over Gent, 1795-1926*, (onuitgegeven doctoraatstudie UGent), 2008, 698 p., (promotor: E. Thoen, E. Vanhaute)
- VANDENHEEDE (L.), *De bouwgeschiedenis van een aantal belangrijke XIXe eeuwse Gentse textielbedrijven*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling UGent), 1981, 264 p. (promotor: Dr. F. Van

Tyghem)

- VANDRIESSCHE (G.), *'De Belgische textielnijverheid van 1947-1961'*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling KUL) 1963, 297 p.
- VERBELEN (R.), *'Een onderzoek naar het paritaire overleg en staking in de textiel- en konfektienijverheid. De periode 1945-1974'*, Leuven, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling KUL), 1976, 212 p.
- VERMEERSCH (M.), *'De Gentse textiel tussen 1945 en 1960'*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling UGent), 1984, 294 p. (promotor: Prof. Dr. H. Balthazar, Prof. Dr. R. Van Eenoo)
- VLEURICK (L.), *'Gent, een stad van fabrieken. Een inventaris van de textielfabrieken in Gent tussen 1790-1914'*, (onuitgegeven licentiaatsverhandeling UGent), 1998, 121 p.

Gepubliceerde werken (boeken)

- BULTYNCK (R.), VAN MERHAEGE (W.), *'Kenmerken & groeikansen van de Gentse Economie'* Gent, 1962, 309 p. (o.l.v. Prof. Dr. A.J. Vlerick.)
- BRAVERMAN (H.), *'Labor and monopoly capital, the degradation of Work in the Twentieth Century'*, Monthly review Press, 25ste editie, 1998, 338 p.
- CLIEREN (J.), DE GRAEVE (B.), DE HERDT (R.), *'Hun werk, hun leven: getuigenissen uit de Gentse textielwereld 1900-1950'*, Gent, 1980, 228 p.
- DE BACKER (G.), KEMPENEERS (A.), *'De na-oorlogse toestand van de Belgische textielnijverheid, in het bijzonder haar financiële structuur in Oost-Vlaanderen'* Gent, 1961, 197 p.
- DE GREAVE (B.), DE HERDT (R.), *'Hun werk, hun leven: getuigenissen uit de Gentse textielwereld 1900 - 1950'*, Museum voor Industriële Archeologie en Textiel, 1980, 228 p.
- DE GRIJSE (V.-H.), *'Textiel: 50 jaar ondernemen voor een toekomst.'*, Leuven, 2007, Davidsfonds, 213 p.
- DE GRIJSE (V.-H.), *'Textiel, een industrie in transformatie'*, Leuven, 2010, Davidsfonds, 213 p.
- DE KEGEL (A.), DEMEY (A.), DEVOS (P.), PIETERAERENS (M.), ROBIJNS (L.), *'Te goed voor de sloop, ideeën voor hergebruik van industrieel erfgoed'*, Gent, 1992, 55 p.
- DE WILDE (B.), *'Een sociografisch onderzoek van textielpatroons in de 19de en 20ste eeuw'*, In: *'Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis'*, 1997, nr. 74-3-4, p. 839-884
- DE WILDE (B.), *'Witte boorden, blauwe kielen: patroons en arbeiders in de Belgische textielnijverheid in de 19e en 20e eeuw'*, Gent, 1997, 403 p.
- DE WILDE (B.), *'Verenigd zijn we alles, onverenigd zijn we niets, 100 jaar textielsyndicalisme 1898 - 1998'*, 1998, 127 p.
- DE WILDE (B.), *'Gent/Rabot. De Teloorgang van de textielnijverheid'*, Lannoo, 2007, 127 p.
- DE WILDE (B.), *'Arbeid in het oog van de storm. Gentse textielarbeiders in een veranderende textielsector (1945-1970)'*, In: VAN NIEUWENHUYSE (A.), DE SCHAMPHELEIRE (S.), *'Geschiedenis, zijn werk, zijn leven. Huldeboek René De Herdt'*, M.I.A.T. en

V.I.A.T., 2010, p. 73-90

- DESEYN (G.), *'Bouwen voor de industrie, een verkenning van het manchester van het vasteland'*, Museum voor Industriële Archeologie en Textiel Gent, 1989, 232 p.
- GERARD (E.), *'De christelijke arbeidersbeweging in België. 1891-1991 (2 delen)'*, KADOC-studies, Universitaire Pers Leuven, 1991, deel I: 388 p. en deel II: 628 p.
- HEERMA VAN VOSS (L.), HIEMSTRAKUPERUS (E.), VAN NEDERVEEN MEERKERK (E.), SURREY (F.), *'The Ashgate Companion to the History of Textile workers, 1650-2000'*, International Institute of Social History, Amsterdam, 2010, 836 p.
- LINTERS (A.), *'De wortels van Flanders technology'*, Kritak, 1987, 319 p.
- PAUWELS (L.), *'Recht en plicht: 100 jaar Christelijk syndicalisme in de textiel 1886 - 1986'*, Gent, 1986, 191 p.
- VAN DER STRAETEN (J.), *'Gent als een regionale arbeidsmarkt, mobiliteit en segmentering in geografisch perspectief'*, 1980, Antwerpen, (promotor Prof. Dr. E. VAN HOVE), p. 39
- VAN GHELUWE (G.), *'De ontwikkeling van de Vlaamse economie in internationaal perspectief'*, 1974, Aurelia Books Brussel, 363 blz.
- VIANE (P.), DE HERDT (R.), *'Industriële archeologie in België'*, MIAT, Gent, 1986, 431 p.

Artikels

- DE BOCK (J.), *'Alle wegen leiden naar Gent. Migratietrajecten van Mediterrane migranten naar Gent, 1960-1985.'*, In: *'Brood & Rozen. Tijdschrift voor de geschiedenis van sociale bewegingen'*, 2012, nr. 3, p. 47-75
- DESEYN (G.), *'Reconversie van het Gents industrieel bouwkundig erfgoed'*, In: *'Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur'*, Vereniging voor Industriële Archeologie en Textiel, nr. 42, 1993, p. 18-21
- VIAENE (P.), *'Hergebruik van industrieel erfgoed, een begrip met een meervoudige betekenis'*, Tijdschrift voor Industriële Cultuur, Vereniging voor Industriële Archeologie en Textiel, nr. 82, 2003, p. 4-17
- VANDENHEEDE (L.), *'Nieuwe functies voor industriegebouwen'*, in: Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur, Vereniging voor Industriële Archeologie en Textiel, nr. 1, 1983, p. 3-19

Websites

- 'Centexbel' in: <<http://www.centexbel.be/nl>>, website van organisatie, geraadpleegd 10.04.2013
- 'Korte historiek mondelinge geschiedenis', in: <<http://www.faronet.be/dossier/wat-mondelinge-geschiedenis/korte-historiek>>, website van FARO, laatst geraadpleegd, 18.04.2013
- 'Onderzoeksbalans industrieel erfgoed', In: <<https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans/bouwkundig/architectuurgeschiedenis/industrieel>>, website van Onroerend Erfgoed Vlaanderen, geraadpleegd op 12.04.2013

Boven: Vanderhaeghen en Cruyplants aan de Muinkkaai. *Collectie: MIAT, F 09625*

Onder: Voormalige katoenspinnerij en -twijnderij FNO aan de Nieuwevaart. *Collectie: MIAT, F09625*

